

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Придунайська філія

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(ВИБІРКОВОЇ)
«ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС-
ПРОЦЕСІВ»***

Спеціальність **D3 Менеджмент**

Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітня програма: **Менеджмент**

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Європейські стандарти менеджменту та бізнес-процесів
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 20 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	5 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://drive.google.com/file/d/1DD6UjGev3g7-4VOWPtT3UQ81SCYvNF4x/view?usp=sharing

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Гуцалюк Олексій Миколайович	
Науковий ступінь	доктор економічних наук
Вчене звання	Професор
Посада	Професор кафедри економіки та менеджменту
Дисципліни, які викладає НПП	Основи проєктного менеджменту
Напрями наукових досліджень	Механізми венчурного фінансування та управління інноваційними проєктами; розвиток сучасних міжнародних економічних відносин та стратегії комерціалізації стартапів в умовах глобальних викликів та цифрової економіки
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	Гугл Академія https://scholar.google.com.ua/citations?user=yjEMtjsA-AAJ&hl=ru ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6541-4912 SCOPUS: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57215935877
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	menedzmentuk@gmail.com
Контактний тел.	+380677445957
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://izmail.maup.com.ua/assets/files/gucalyuk-portfolio.pdf

Анотація курсу. Дисципліна «Європейські стандарти менеджменту та бізнес-процесів» спрямована на вивчення сучасної архітектури управління організаціями, що діє в межах єдиного ринку Європейського Союзу. Курс фокусується на практичних аспектах впровадження міжнародних стандартів серії ISO, регламентів захисту даних, екологічних норм та моделей ділової досконалості. Студенти опановують інструментарій адаптації внутрішніх процесів підприємства до вимог європейських партнерів, що є необхідною умовою для успішної експортної діяльності та інтеграції українського бізнесу в глобальні ланцюги створення вартості.

Предметом навчальної дисципліни є система нормативно-технічних та управлінських вимог, що регулюють якість, безпеку, екологічність та соціальну відповідальність бізнес-процесів у європейському економічному просторі, а також методики їх практичної імплементації в діяльність організацій.

Метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх менеджерів цілісної системи компетенцій щодо розбудови ефективних систем управління, які відповідають європейським критеріям якості та прозорості, а також розвиток навичок аудиту та оптимізації бізнес-процесів згідно з міжнародними стандартами.

Основними завданнями вивчення дисципліни є дослідження європейської моделі менеджменту та її ціннісних орієнтирів; опанування методології процесного підходу та циклу безперервного вдосконалення PDCA; вивчення механізмів сертифікації систем менеджменту якості та екологічного управління; засвоєння правил роботи з персональними даними згідно з регламентом GDPR; набуття навичок підготовки нефінансової звітності підприємства та використання моделей досконалості для оцінки конкурентоспроможності бізнесу.

За результатами вивчення курсу студент повинен

знати:

- структуру та функції європейської інфраструктури стандартизації та оцінки відповідності;
- зміст та вимоги ключових міжнародних стандартів ISO 9001, ISO 14001, ISO/IEC 27001 та ISO 45001;
- принципи захисту даних та етики цифрового менеджменту в межах законодавства ЄС;
- критерії європейської моделі досконалості бізнесу EFQM та показники ESG-ефективності;
- правові засади подолання технічних бар'єрів у торгівлі між Україною та Європейським Союзом.

вміти:

- здійснювати діагностику бізнес-процесів підприємства на відповідність європейським стандартам;
- розробляти проекти настанов з якості та описувати стандартні операційні процедури організації;
- використовувати інструментарій бенчмаркінгу для аналізу кращих управлінських практик компаній ЄС;
- формувати чек-листи для проведення внутрішнього аудиту систем менеджменту;

- обґрунтовувати стратегічні плани гармонізації діяльності підприємства з вимогами європейського ринку.

Пререквізити. Вивчення дисципліни базується на знаннях, отриманих під час опанування обов'язкових компонентів навчального плану: «Менеджмент», «Операційний менеджмент», «Економіка підприємства», «Маркетинг», «Макроекономіка».

Постреквізити. Компетенції, набуті під час вивчення курсу, є фундаментом для вивчення дисциплін «Основи управління бізнесом», «Логістичний менеджмент», а також для проходження переддипломної практики та підготовки випускової кваліфікаційної роботи бакалавра, зокрема в частині обґрунтування інноваційних та управлінських рішень за міжнародними стандартами.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	Методи навчання/методи оцінювання
Тема 1	Європейська модель менеджменту та її особливості	Методи навчання: – словесні (проблемні лекції-візуалізації, лекції-дискусії); – наочні (демонстрація стандартів ISO, розгляд графічних моделей бізнес-процесів); – практичні (метод кейс-стаді (аналіз досвіду європейських компаній), ділові ігри (імітація аудиту якості), командні проєкти з розробки ISO-документації); – інтерактивні («мозковий штурм», дебати щодо етичних норм бізнесу, використання симуляцій бізнес-процесів). Методи оцінювання – поточний контроль (опитування, тестування за темами ISO та GDPR, оцінка активності на семінарах); – модульний контроль (виконання практичного завдання (моделювання бізнес-процесу або чек-листа аудиту)); – самостійна робота (підготовка есе або презентації щодо впровадження європейських стандартів на українських підприємствах); – підсумковий контроль (залік (оцінка сукупних знань та вмінь, отриманих протягом семестру)).
Тема 2	Європейська інфраструктура стандартизації та сертифікації	
Тема 3	Менеджмент якості згідно зі стандартами ISO 9000	
Тема 4	Екологічний менеджмент та енергоефективність (ISO 14001, ISO 50001)	
Тема 5	Менеджмент інформаційної безпеки та захисту даних	
Тема 6	Управління соціальною відповідальністю та ESG-звітність	
Тема 7	Європейська модель досконалості бізнесу	
Тема 8	Стандартизація цифрових бізнес-процесів та Індустрія 4.0.	
Тема 9	Управління стійкістю та безперервністю бізнесу (ISO 22301).	
Тема 10	Адаптація українського бізнес-менеджменту до стандартів ЄС.	
Модульна контрольна робота		
Форма контролю залік		

Технічне обладнання та програмне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу передбачає використання спеціалізованих навчальних аудиторій та бібліотечних фондів, у тому числі доступ до електронних баз наукової та нормативної інформації. Для візуалізації навчального матеріалу під час лекційних та семінарських занять застосовується мультимедійне обладнання (проектор, комп'ютер). Виконання практичних завдань та

поглиблене вивчення окремих тем забезпечується доступом до мережі Інтернет через безкоштовне Wi-Fi покриття, що дозволяє працювати з онлайн-платформами міжнародних організацій стандартизації та відкритими реєстрами ЄС.

Форми та методи контролю

Система оцінювання знань здобувачів включає поточний та підсумковий (семестровий) контроль.

Поточне оцінювання здійснюється систематично під час практичних і семінарських занять з метою перевірки рівня засвоєння європейських нормативних вимог, сформованості навичок розробки стандартних операційних процедур, а також уміння застосовувати інструментарій моделювання бізнес-процесів та проведення самооцінювання організацій.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю.

Участь студентів у навчальному процесі реалізується через усні виступи, презентації результатів бенчмаркінгу європейських компаній, доповіді за результатами розбору кейсів щодо впровадження стандартів ISO, а також активне залучення до фахових дискусій та моделювання ситуацій аудиту. Письмова складова роботи охоплює виконання контрольних і тестових завдань, підготовку проєктів настанов з якості, чек-листів для перевірки відповідності GDPR та аналітичних звітів за матеріалами самостійного опрацювання нормативної бази ЄС.

Методи поточного контролю.

Методичний інструментарій контролю поєднує усні форми (опитування, захист кейсів) та письмові види робіт (побудова карт бізнес-процесів, звіти з аудиту, розрахунок індикаторів результативності). Оцінювання також базується на спостереженні за активністю здобувачів під час вирішення ситуаційних завдань щодо сертифікації, перевірці результатів індивідуальних проєктів з адаптації стандартів та проведенні тестування з відкритими й закритими типами завдань.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань						Підсумковий контроль		Загальна кількість балів
	Семінар 1 (Тема 1,2)	Семінар 2 (Тема 3,4)	Семінар 3 (Тема 5)	Семінар 4 (Тема 6,7)	Семінар 5 (Тема 8,9)	Семінар 6 (Тема 10)	Модульна контрольна робота	Залік**	
Робота на семінарському занятті	6	6	6	6	6	6	20	20*	100
Самостійна робота	4	4	4	4	4	4			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Критерії та порядок оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до чинного Положення про оцінювання у закладі вищої освіти.

Модульний контроль проводиться на завершальному занятті кожного змістового блоку у формі письмового тестування.

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (Е) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.
- Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«Е» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Європейські стандарти менеджменту та бізнес-процесів» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів

у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
4	4	3	2	0-1

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Успішне опанування освітнього компонента «Європейські стандарти менеджменту та бізнес-процесів» вимагає від здобувачів освіти високої самодисципліни та відповідального ставлення до навчального процесу. Обов'язковими умовами є регулярне відвідування лекційних і практичних занять, активна участь в аудиторній роботі, а також своєчасне і якісне виконання всіх видів самостійних та контрольних завдань, передбачених програмою. У разі пропуску занять або отримання незадовільних результатів студент зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість шляхом відпрацювання відповідних тем.

Невіддільною складовою навчання є суворе дотримання норм академічної етики та культури поведінки. Освітній процес базується на принципах академічної доброчесності, що передбачає виключно самостійне виконання всіх письмових робіт, доповідей та презентацій. Будь-які запозичення думок чи текстів інших авторів мають супроводжуватися коректними посиланнями на першоджерела. У межах курсу неприпустимими є будь-які прояви академічної недоброчесності, зокрема плагіат, самоплагіат, фабрикація та фальсифікація даних, списування, обман, хабарництво чи необ'єктивне оцінювання.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу : (2012/С 326/01). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06.
2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
3. ISO 9001:2015 (Системи менеджменту якості) Офіційний огляд ISO: <https://www.iso.org/standard/62085.html>
4. ISO 14001:2015 (Системи екологічного менеджменту) Офіційний огляд ISO: <https://www.iso.org/standard/60851.html>
5. ISO/IEC 27001 (Менеджмент інформаційної безпеки) Офіційний огляд ISO: <https://www.iso.org/standard/27001>
6. ISO 45001:2018 (Менеджмент охорони здоров'я та безпеки праці) Офіційний огляд ISO: <https://www.iso.org/standard/63787.html>
7. ISO 50001:2018 (Енергетичний менеджмент) Офіційний огляд ISO: <https://www.iso.org/standard/69426.html>
8. ISO 26000:2010 (Настанови щодо соціальної відповідальності) — важливо для ESG-звітності в ЄС Офіційний огляд ISO: <https://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html>
9. Національний орган стандартизації (ДП «УкрНДНЦ»): <http://uas.org.ua/> — тут можна перевірити чинність стандартів в Україні.
10. ISO Online Browsing Platform (OBP) — <https://www.iso.org/obp/ui/>.

Допоміжна література:

1. Шкурат М., Кукель Г., Штефан Л., Мазур В. Розвиток індустрії 4.0 в ЄС: особливості та фінансове забезпечення в умовах постпандемійного відновлення. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2022. № 2 (43). С. 213–220. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.43.2022.3606>.
2. Редзюк Є. Економічна євроінтеграція: оцінка й моделювання поверхневих та прихованих чинників дивергенції між Україною та ЄС. *Міжнародна економічна політика*. 2021. № 1 (34). С. 95–118. DOI: <https://doi.org/10.33111/iep.2021.34.05>. URL: https://iepjournal.com/journals/34/2021_34_5_Redziuk.pdf.
3. Щур К., Грінько І. Вплив відкритості економік країн ЄС на розвиток глобальної економіки. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 5 (05). С. 122–127. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-5-21>.
4. Гурков А. Економіка ЄС: яка країна стала економічним локомотивом? У фокусі (Електронний ресурс) <https://www.dw.com/uk/na-tli-probuksovuvanna-ekonomiki-es-aka-kraina-stala-ekonomicnim-lokomotivom2-a-71491119/a-71491119>
5. Гузенко І.Ю., Єфімчук К.Е., Розвиток кластерів в умовах глобалізації: досвід країн єс та перспективи України. *Економічний вісник*, 2022, №3 URL:https://ev.nmu.org.ua/docs/2022/3/EV20223_009-016.pdf
6. Рейтинг 20 найбільших країн за ВВП у 2024 році 19 серпня 2024 р. Профспілка металургів і гірників України <http://pmguinfo.dp.ua/mir/8055-rejting-20-najbilshikh-krajn-za-vvp-u-2024-rotsi>
7. Svitlana Hrushetska Топ-10 країн Європи з найвищим рівнем життя VAV Synergy <https://vavsynergy.com/blog/analitika/top-10-krayin-yevropy-z-najvyshhym-rivnem-zhyttya/>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Європейського Союзу (EUROPA). URL: <https://european-union.europa.eu/>.
2. EUR-Lex. База даних законодавства Європейського Союзу, де можна знайти повні тексти регламентів щодо стандартизації та захисту даних (GDPR). URL: <https://eur-lex.europa.eu/>.
3. Офіційний сайт міжнародної організації, що містить описи стандартів серії ISO 9001, 14001, 27001 та ін. International Organization for Standardization (ISO). URL: <https://www.iso.org/>.
4. Європейський комітет зі стандартизації CEN (European Committee for Standardization). URL: <https://www.cenelec.eu/>.
5. Платформа ISO Online Browsing Platform (OBP). URL: <https://www.iso.org/obp/ui/>.
6. Національний орган стандартизації України (ДП «УкрНДНЦ»). URL: <http://uas.org.ua/>.
7. Офіційний сайт Європейської фундації менеджменту якості (EFQM). URL: <https://efqm.org/>.